

شعر پسانیمایی

جنبش ها و سبک های شعر پس از نیما

تا دهه ۹۰

www.ketab.ir

هادی فرهنگی

بهار ۱۳۹۳

سرشناسه	: فرهنگی، هادی، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدیدآور	: شعر پسانیمایی : جنبش‌ها و سبک‌های شعر پس از نیمه تا دهه ۹۰/ هادی فرهنگی.
مشخصات نشر	: بندرعباس: کامرون، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۶۵ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۸۴۷۷-۸
عنوان دیگر	: جنبش‌ها و سبک‌های شعر پس از نیمه تا دهه ۹۰.
موضوع	: شعر فارسی -- قرن ۱۴ -- سبک‌شناسی
موضوع	: Persian poetry -- ۲۰th century
موضوع	: شعر فارسی -- قرن ۱۴ -- تاریخ و نقد
موضوع	: Persian poetry -- History and ۲۰th century
	criticism
رده بندی کنگره	: PIR۳۵۷۵
رده بندی دیویی	: ۰۰۹۰۲/۱۸۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۰۳۵۸۵

شعر پسانیمایی

مؤلف:	هادی فرهنگی
ناشر:	انتشارات کامرون
نوبت چاپ:	اول
تاریخ نشر:	۱۴۰۰
تیراژ:	۱۰۰۰ جلد
چاپ:	کنکاش
صحافی:	مردانی
قیمت:	۷۰۰۰۰ تومان
شابک:	۸-۷-۹۳۸۴۷-۶۰۰-۹۷۸

شماره تماس انتشارات ۰۷۶-۳۲۲۳۰۸۱۱

بندرعباس - ستاره جنوب - پلاک ۱۵۳/۲

پیشگفتار	۱
شعر پیش نیمایی	۷
شعر قدمايي	۷
شعر ماشينيزم	۷
شعر شاهين	۹
شعر نیمایی	۱۸
شعر پسانيمای	۳۳
شعر نو قدمايي (مکتب سخن يا نئوکلاسيک)	۳۳
شعر مثنور (سپيد)	۴۳
موج نو	۵۲
شعر ديگر	۷۹
شعر حجم	۸۱
موج ناب	۹۱
شعر چريکي	۱۰۱
شعر تجسمي (شعر پلاستيک)	۱۲۰
موج سوم	۱۲۷
غزل نو	۱۳۵

شعر طرح (شعر کوتاه ایرانی) ۱۵۱

شعر گفتار ۱۶۳

شعر فراگفتار ۱۸۰

شعر پست مدرن ۱۹۰

غزل پست مدرن ۱۹۹

غزل مینی مال ۲۰۹

شعر فرانو ۲۱۳

نوخسروانی ۲۳۰

سه گانی ۲۳۶

سه گاهی ۲۴۹

منابع ۲۵۳

پیشگفتار

ظهور نیما به عنوان مدافع و تئوریسن شعر نو فصل تازه ای را در تاریخ ادبیات فارسی به وجود آورد. پدیده ی نیما چندان مهم بود که براساس آن تاریخ شعر و بلکه ادبیات فارسی را به دو دوره ی پیش از نیما و پس از نیما تقسیم کرد. از شعر پیش از نیما با عنوان شعر سنتی (کلاسیک) و از شعر نیما و پیروان او با عنوان شعر نو (مدرن) یاد می شود. اما جریان نوگرایی با مرگ نیما به پایان نرسید.

شعر نیمایی علاوه بر جابجا کردن قافیه ها، بسیاری از محدودیت ها را همراه با وزن شعر در هم شکست و این خود راه را برای نوآوری های دیگر هموار کرد. بسیاری از این نوآوری ها به دست پیروان نیما انجام می گرفت و سکوت نیما در برابر این نوآوری ها تاریخ شعر پیش از نیما را بوجود آورد.

نیما براین عقیده بود که حضور وزن و قافیه، ماهیت شعر را حفظ می کند. او وزن و قافیه را تنها با شرایطی که خودش تأیین کرده بود پذیرفت. اما پیروان ناخلف او همین را نیز بر نمی تافتند و این آغاز عصیان های تازه در شعر نو بود: حذف وزن عروضی شعر سپید را بوجود آورد و حذف وزن غیر عروضی موج نو را شکل داد. موج نو نه وزن داشت و نه قافیه، ضمن اینکه خواننده را با چالش معنا مواجه میکرد. اصلاحات موج نویی نیز سبب بوجود آمدن جریان های دیگری چون شعر حجم، موج ناب و... شد. از سوی دیگر تحولات تاریخی همچون جنبش های انقلابی دهه ی پنجاه، انقلاب اسلامی، جنگ و... نیز هریک به سهم خود تغییراتی را در

زبان، محتوا و فرم شعر نو ایجاد کردند و جریان‌هایی چون شعر چریکی (شعر جنگل) و شعر دفاع مقدس را به کارنامه‌ی ادبیات معاصر افزودند. تأثیر شعر نو در غزل معاصر سبب شکل‌گیری غزل نو، غزل پست مدرن و غزل مینی مال شد و شعر کوتاه ایران نیز جریان‌های دیگری چون شعر طرح، فرانوی، خسروانی، سه‌گانی و .. را در خود به وجود آورد.

هریک از این جریان‌ها، خصایص و مانیفست خاص خودشان را دارند که سبب شناخت آن‌ها از دیگر شعرها می‌شود. ما در این نوشته هر تحول‌توریزه شده‌ای را که به نوعی در تاریخ شعر معاصر تغییری ایجاد کرده است به عنوان یک جریان ادبی تلقی می‌کنیم و سعی داریم به وسع طاقت به معرفی مهمترین جریان‌های اثربخش در شعر معاصر پس از نیمه‌پردازیم. با توجه به اینکه این جریان‌ها پس از شعر نیمایی و تحت تأثیر شعر نو بوجود آمده‌اند آنها را تحت عنوان جریان‌های پسانوویی مورد بررسی قرار می‌دهیم. این جریان‌ها را با توجه به میزان تأثیرگذاری و تأثیر پذیریشان نسبت به یکدیگر به گروه‌های زیر تقسیم بندی می‌کنیم:

۱- شعر سپید

۲- موج نو: که خود سبب بوجود آمدن جریان‌ها زیر شد:

۲-۱- شعر حجم - شعر دیگر -

۲-۲- موج ناب

۲-۳- شعر تجسمی یا پلاستیک (شعر حجم)

۲-۴- موج سوّم

۲-۵- شعر گفتار